

SHAHAR KO'CHALARIDA HARAKAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH
BO'YICHA TO'XTAB TURISH JOYLARINI TAHLIL QILISH

Meliqo'ziyev Abdulaziz Rasuljon o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

“Transport vositalari muhandisligi” kafedrasida assistenti

Ne'matov Muhammadrasul Farhod o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

*Transport va Logistika fakulteti “Yo'l harakatini
tashkil etish” yo'nalishi 4-kurs talabasi*

Abdinazarov Mirkomil G'ayrat o'g'li

Andijon Mashinasozlik Instituti

*Transport va Logistika fakulteti “Yo'l harakatini
tashkil etish” yo'nalishi 2-kurs talabasi*

Annotatsiya

Shahar ko'chalarida to'xtab turish joylarini samarali tashkil etish va ularning harakat xavfsizligiga ta'siri keng ko'lamli mavzudir. Zamonaviy urbanizatsiya sharoitida transport oqimining ortishi va shahar markazlarida joy tanqisligi muammo yaratmoqda. Bu muammolarni hal etishda to'xtab turish joylarining to'g'ri rejalashtirilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi shahar ko'chalarida to'xtab turish joylarini tahlil qilish orqali harakat xavfsizligini oshirishning turli usullari va yondashuvlarini ko'rib chiqishdir.

Kalit so'zlar: transport vositasi, harakat xavfsizligi, shahar ko'chalari, yo'l, to'xtab turish joylari.

Kirish

Harakat xavfsizligi - bu zamonaviy shaharlarning dolzarb muammosidir. Shahar ko'chalarida transport vositalarining xavfsiz va samarali harakatlanishi uchun to'xtab turish joylarining to'g'ri tashkil etilishi muhim ahamiyat kasb etadi. To'xtab turish joylarini tahlil qilish esa bu jarayonda asosiy omillardan biridir[1].

To'xtab turish joylarining zarurati

Har bir shahar ko'chasida transport vositalarining to'xtab turish joylari muayyan me'yor va qoidalar asosida belgilanadi. Bu joylar, avvalo, haydovchilarga qulaylik yaratish maqsadida tashkil etiladi, shu bilan birga piyodalar va boshqa transport vositalarining xavfsizligini ta'minlash uchun ham zarurdir[2].

To'xtab turish joylarini belgilash mezonlari

To'xtab turish joylarini belgilashda quyidagi omillar inobatga olinadi:

Ko'cha kengligi va transport oqimi;

Atrofdagi binolar (masalan, savdo markazlari, ta'lim muassasalari, tibbiyot

markazlari) va ularning ehtiyojlari;

Piyodalar yo‘laklari va ularning xavfsizligi;

Mavjud infrastruktura va transport tizimining integratsiyasi[3].

To‘xtab turish joylarining tashkili

To‘xtab turish joylarini tashkil etishda quyidagi tizimlardan foydalanish mumkin:

Vaqtinchalik to‘xtab turish joylari, masalan, yuk tushirish va ortish uchun mo‘ljallangan hududlar;

Mavsumiy yoki vaqt bo‘yicha cheklangan to‘xtab turish joylari;

Elektron to‘lov tizimlari orqali boshqariladigan to‘xtab turish joylari[4].

Texnologiya va innovatsiyalar

Zamonaviy texnologiyalar, jumladan, smartfon ilovalari va sun‘iy intellekt yordamida to‘xtab turish joylarini boshqarish yanada samarali va aniq bo‘lishi mumkin. Masalan, "smart parking" tizimlari orqali haydovchilar bo‘sh joylarni osongina topishlari va vaqtini tejashlari mumkin[5-6].

Umid qilamanki, ushbu maqola sizga kerakli ma‘lumotlarni taqdim eta oladi va shahar ko‘chalaridagi harakat xavfsizligi bo‘yicha o‘zingizning tushunchalaringizni yanada boyitadi.

Mahalliy qonun va qoidalarga rioya qilish

Har bir shaharda to‘xtab turish joylarini tashkil etish va boshqarish bilan bog‘liq maxsus qonunlar va qoidalarni ishlab chiqish zarur[7]. Bu qonunlar transportning oqilona taqsimlanishini, shuningdek, piyodalar va haydovchilar uchun xavfsizlikni ta‘minlashga yordam beradi. Masalan, yirik savdo markazlari oldida yoki maktablar yaqinida maxsus qoidalar joriy etilishi mumkin, bu esa transportning oqimi va piyodalar xavfsizligini nazorat qilish imkonini beradi[8].

Jismoniy infrastruktura va uni yaxshilash

To‘xtab turish joylarining samaradorligi ko‘pincha jismoniy infrastrukturaga bog‘liq. Masalan, to‘g‘ri belgilangan yo‘l chiziqlari, yoritish tizimlari va yo‘l belgilari haydovchilarga o‘zlarini yo‘l harakati qoidalariga aniq rioya qilishga undaydi. Shuningdek, parkovka joylarini tashkil etishda maxsus texnik vositalar, masalan, avtomatik to‘siqlar yoki video kuzatuv kameralari kabi texnologiyalardan foydalanish ham foydali bo‘ladi[9].

Jamoat fikri va ishtiroki

To‘xtab turish joylarini rejalashtirish va amalga oshirish jarayonida mahalliy aholining fikrlari va takliflarini inobatga olish juda muhimdir. Jamoat ishtiroki loyihalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishini ta‘minlaydi va aholining ehtiyojlarini to‘liq qondirishga yordam beradi. Shu sababli, yangi parkovka tizimlarini joriy etishdan oldin jamoatchilik bilan muloqot qilish va ularning fikrlarini olish tavsiya etiladi[10].

Iqlim sharoitlarini hisobga olish

Iqlim sharoitlari ham to‘xtab turish joylarini tashkil etishda muhim omil hisoblanadi. Masalan, qorli va muzli hududlarda maxsus isitish tizimlari yoki qor eritish tizimlari bilan jihozlangan parkovka maydonchalari zarur bo‘lishi mumkin. Bu esa qishki mavsumda avtomobillarning xavfsiz va samarali harakatlanishini ta‘minlaydi[11].

Monitoring va optimallashtirish

Doimiy monitoring va tahlil orqali to‘xtab turish joylarining samaradorligini oshirish mumkin. Bu, masalan, trafikni real vaqt rejimida kuzatish va kerakli joylarda o‘zgarishlar kiritish imkonini beradi[12]. Zamonaviy texnologiyalar, masalan, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili yordamida parkovka tizimlarini optimallashtirish mumkin, bu esa shahar ko‘chalarida harakat xavfsizligini yanada yaxshilaydi[13-14].

Xulosa

To‘xtab turish joylarini tahlil qilish va ularni to‘g‘ri tashkil etish orqali shahar ko‘chalarida harakat xavfsizligini sezilarli darajada oshirish mumkin. Bu jarayon doimiy ravishda monitoring qilinishi va zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalashishi zarur, shunda harakat xavfsizligi yanada yaxshilanadi va transport harakati samaradorligi oshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Muqimova D. K. et al. The impact of the disc roller's diameter on the combined machine's performance during the sequential processing of freshly planted soil //E3S Web of Conferences. – 2024. – T. 471. – C. 04013.
2. Mamasoliyev B., Melikuziev A., Sotvoldiyev O. Research of Factors Affecting the Cylinder-Porshen Group Work Process //Texas Journal of Engineering and Technology. – 2022. – T. 7. – C. 8-12.
3. Melikuziev A. et al. IMPROVING THE PERFORMANCE OF THE FUEL INJECTION SYSTEM //Development and innovations in science. – 2022. – T. 1. – №. 14. – C. 10-14.
4. Ikromov N. et al. Analysis of mechanical properties of polymer bushing used in automobile industry //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR). – 2021. – T. 10. – №. 3. – C. 560-563.
5. Mahammadjonov N. et al. YO ‘L FREZASI KONSTRUKSIYASINING TAHLILI //Science and innovation in the education system. – 2022. – T. 1. – №. 5. – C. 45-49.
6. Kholmatov U. S. et al. Characteristics of optoelectronic discrete displacement converters with hollow and fiber light guides //E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 471. – C. 06015.
7. Soliyev A., Shukurjon B. ZAMONAVIY TRANSPORT LOGISTIKA MARKAZ FAOLIYATINI AXBOROT TEXNOLOGIYALARI //Научный Фокус. – 2023. – T. 1. – №. 2. – C. 575-580.

8. Karimovna M. D. et al. AGLOMERATSIYALAR SHAKLLANISHI //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 10. – №. 1. – С. 173-178.9.Soliyev A., Raximbek X. TRANSPORT VOSITALARI KONSTRUKTIV XAVFSIZLIK TIZIMLARINI JORIY ETISHNING TASHKILY VA HUQUQIY ASOSLARI TAXLILI //Научный Фокус. – 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 568-574.

10.Farxodbek o'g'li S. A., Dadajan o'g'li A. S. TRANSPORT LOGISTIKASI MARKAZINI YARATISH VA LOYIHALASH //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 10. – №. 1. – С. 115-120.

11. Karimovna M. D. et al. OLDINGI KO'PRIGI TORTUVCHI YENGIL AVTOMOBILLARDA UCHRAYDIGAN NOSOZLIKLARNI ANIQLASH VA ULARNI BARTARAF ETISH TEXNOLOGIYASI //Лучшие интеллектуальные исследования. – 2023. – Т. 8. – №. 4. – С. 34-37.12. KOSIMOVA M. K. et al. WELDING MATERIALS USED IN THE RECOVERY OF CORRODED DETAILS IN THE CONTACT WELDING METHOD //Eur. Chem. Bull. – 2023. – Т. 12. – №. 5. – С. 1657-1662.

12. Zokirov D., Ismoilova G. CALCULATION OF UNDERGROUND PIPES TO BE HEATED ON WATER-FUSED ROAD SECTIONS //Science and Innovation. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 75-83.

13. Raqibbek o'g'li K. M. TUPROQQA EKISH OLDIDAN ISHLOV BERUVCHI ENERGIYA TEJAMKOR AGREGATNING TEXNOLOGIK ISHLASH SXEMASINI TANLASH //O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 19. – С. 465-467.

14. Erkinjon o'g'li T. L. TRANSPORT OQIMINI BOSHQARISHNI ZAMONAVIY USULLARI //Mexatronika va robototexnika: muammolar va rivojlantirish istiqbollari. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 343-345.